

Можна багато говорити про внесок Тетяни Миколаївни в розвиток історичної науки, але це справа майбутніх спеціальних досліджень. Проте безсумнівний її доробок, крім вже вищесказаного, в сфері історичної біографістики та персональної історії, теоретичному осмисленні історіографічного процесу, створенні біціллізнавства як окремого напрямку історичних досліджень тощо.

Людиною іншого виміру назвав Тетяну Миколаївну один із викладачів нашої кафедри. Отож факультет і кафедра нової та новітньої історії бажають Вам залишатись на цій висоті і ще довгий час гідно представляти одеську історичну науку в європейському науковому просторі.

О. Б. Дьомін

ПРОФЕСОРУ ФЕДІРУ ОЛЕКСАНДРОВИЧУ САМОЙЛОВУ – 65 РОКІВ

Дисциплінований, працьовитий, відповідальний, уважний, цілеспрямований, добрий, неконфліктний, комунікабельний, організований, емоційний – ось перші слова, що приходять на думку, коли мова заходить про Федора Олександровича Самойлова. Таким він залишається і сьогодні, незважаючи на те, що у вересні 2013 року Федір Олександрович за станом здоров'я перестав працювати на кафедрі.

Ф. О. Самойлов народився 12 грудня 1947 року в місті Одеса, закінчив місцеву середню школу № 106. В 1966 році поступив на історичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. Після закінчення навчання з вересня 1971 року він розпочав працювати вчителем історії Татарбунарської середньої школи Одеської області. Та вже через два місяці його призвали до Радянської Армії. Строкову однорічну службу Ф. О. Самойлов проходив в лавах Групи радянських військ у Німеччині на території Німецької Демократичної Республіки. Зразу після демобілізації в листопаді 1972 року він поступив у заочну аспірантуру кафедри історії СРСР та розпочав викладати на підготовчих курсах при університеті. Але було прагнення до більш серйозної роботи і в 1973 році Федір Олександрович

перейшов на роботу завідуючого кабінетом Одеського інженерно-будівельного інституту.

Проте бажання працювати за спеціальністю перемогло і з 1974 року Федір Олександрович зайняв посаду асистента кафедри історії СРСР. Усе подальше життя Ф. О. Самойлова виявилось пов'язаним із цією кафедрою. Тут він під керівництвом доцента П. Г. Чухрія захистив в 1981 році кандидатську дисертацію «Участь робітничого класу УРСР в управлінні виробництвом в роки восьмої п'ятирічки». Тут розпочалось його адміністративне зростання: із вересня 1982 року він став заступником декана історичного факультету. Праця із деканом, професором З. В. Першиною була гарною школою життя та управління учбовим процесом. Як згадував Федір Олександрович, інколи бувало так, що він прокидався о третій – четверній годині ночі і починав згадувати, що не зроблено або ж, що і як потрібно роботи впродовж наступаючого дня і як доповісти декану.

В 1970-1980-х роках Ф. О. Самойлов приймав активну участь у суспільному житті університету та факультету: був відповідальним секретарем Одеського обласного відділення Товариства радянсько-угорської дружби, яке базувалось в університеті, головою профспілкового бюро факультету, заступником секретаря партійної організації факультету, виконував обов'язки декана факультету.

Із жовтня 1988 року, після виходу професора М. Ю. Раковського на пенсію, Федір Олександрович став завідуючим кафедри історії СРСР, яка в 1991 році отримала назву кафедра історії Росії та СРСР. З грудня 1993 року по вересень 1996 року він перебував в докторантурі, працюючи над темою «Інтелігенція України під час революції 1905-1907 рр.». Туди Федір Олександрович поступив як знаний науковець, маючи більш ніж сорок наукових публікацій. Проте завершити докторську дисертацію перешкодили стан здоров'я та незалежні від Федора Олександровича зовнішні обставини. Однак це не завадило йому повноцінно працювати на факультеті. Із жовтня 1996 року він очолив об'єднану кафедру нової та новітньої історії (кафедра історії Росії та СРСР формально влилась до неї).

В науковому багажі Ф. О. Самойлова різноманітні за жанром, характером та обсягом роботи. Він співавтор ряду колективних праць: «История городов и сел Украинской ССР. Одесская область», «Поступь Великого Октября», «Одесский университет. 1865-1990», «Історія Одеси», автор навчальних

посібників «Історія Одеси й Одещини (кінець XVIII ст. – 1914 р.)», «Історія Одещини й Одеси другої половини XIX – початку XX ст.». Федір Олександрович виступив упорядником двох збірок документів: «Новороссийский университет в воспоминаниях современников» (1999), «Крепость эта такова, что к ней ни с какой стороны не подступиться...». Белгород-Днестровский и его окрестности в воспоминаниях современников» (2002). Ці роботи, так само як і численні статті, доповіді та тези охоплювали різноманітні питання південної регіональної історії Російської імперії другої половини XIX – початку XX століття. Особливо близька йому історія Новоросійського університету, висвітленню якої він присвятив багато уваги.

Колеги по кафедрі та факультету бажають Федору Олександровичу Самойлову міцного здоров'я, плідної творчої праці та оптимістичного настрою.

О. Б. Дьомін

ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА ОЛЕКСАНДРА ВАСИЛЬОВИЧА ГОНТАРЯ (1934-2012)

Кремезний світловолосий чоловік неспішно крокує в кінець коридору другого поверху. Туди, де в той час розміщувалась кафедра «Історії СРСР». І, як завжди, із ним невеликий жовтого кольору портфель. Але більше він запам'ятався своєю посмішкою – привітною, дещо іронічною, але завжди відкритою до спілкування. Невдовзі посмішка переходила на все обличчя: особливо промовисто сміялись очі, потім брови і чоло. Це не означало, що він не міг бути суровим і навіть жорстким, та простота спілкування і безпосередність створювали йому імідж людини з вулиці.

Але в дійсності справжньою його сутністю були вроджена інтелігентність і внутрішня культура (я ніколи не чув, щоб він підвищував голос), що поєднувались із людяністю і професіоналізмом. Всі ці якості частково були вроджені, частково набуті впродовж життя, яке він пройшов, не ухиляючись від труднощів, але й не поступаючись бажанням стати і бути істориком.